

Pest megye versenyképességi indexe

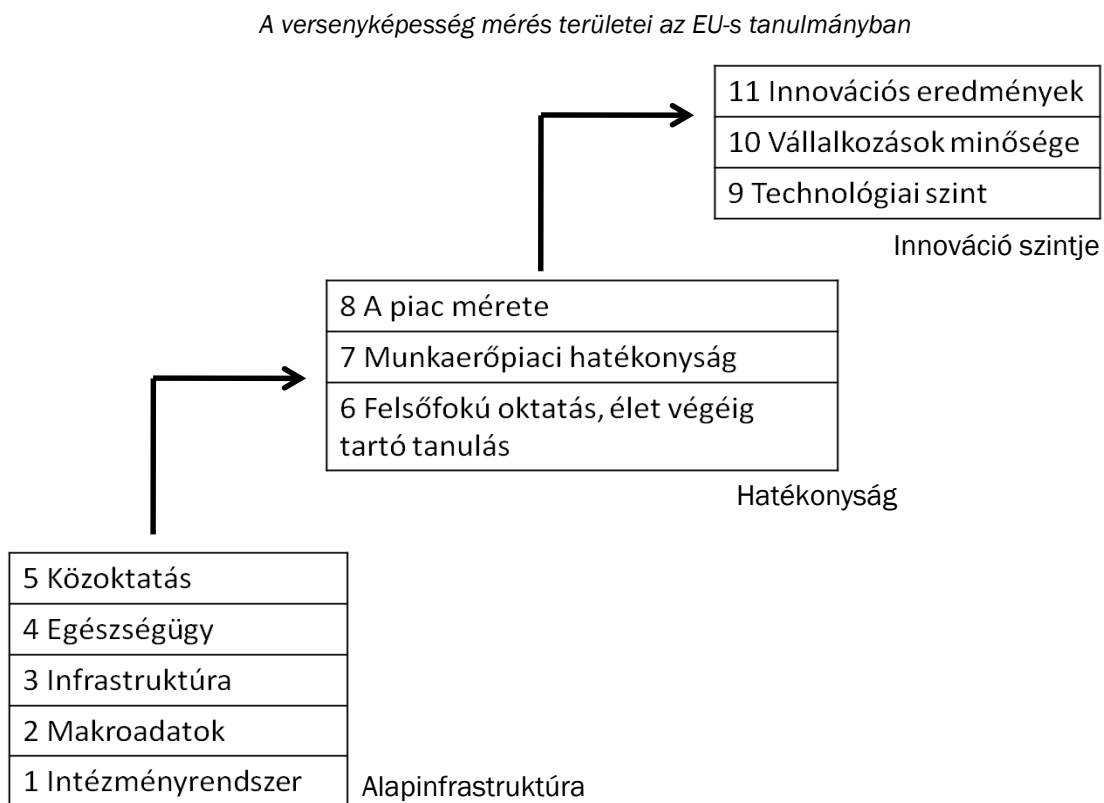
Pest megye önálló NUTS2 régióvá válásának szükségességét a versenyképességi tényezőket vizsgáló kompozit index is alátámasztja.

A versenyképesség mérése

Az EU a régiók versenyképességének mérésére kidolgozta a Regionális versenyképességi indexet. (RVI) Az átfogó mutatót 73 részmutató kompozit/összesített mutatóvá alakításával képezik.

De számítanak három részterületre vonatkozó kompozit mutatót is. Ezek a területek a következők:

- alpinfrastruktúra
- hatékonyság
- innováció szintje

Forrás: Annoni, Dijkstra 2013

Az átfogó és a részterületekre vonatkozó kompozit mutatókkal kapcsolatos elemzések eredményeit tartalmazó tanulmány 2013-ban jelent meg.¹

¹ EU Regional Competitiveness Index. RCI 2013 EC. Joint Research Centre. Luxemburg 2013.

Az elemzéssel kapcsolatban az a probléma, hogy a számítások az EU NUTS 2 régiókra történtek. Így Pest megye versenyképességét ezek alapján nem lehet vizsgálni, mivel az EU-s elemzésben Pest megye csak a KMR részeként szerepel. Ettől függetlenül érdemes megvizsgálni régióink helyezését. A három területen a magyar régiók az összes 262 régió közül az alábbi táblázatban látható helyezést érték el.

A magyar régiók pozíciója az EU összes régióján belül (2013)

Régió	Alapinfrastruktúra	Hatékonyosság	Innováció szintje	Atfogó versenyképességi mutató (RVI)
Közép-Magyarország	214	153	78	144
Nyugat-Dunántúl	216	180	213	189
Dél-Dunántúl	233	213	191	219
Közép-Dunántúl	223	184	204	192
Észak-Magyarország	231	208	212	218
Észak-Alföld	234	217	227	231
Dél-Alföld	232	207	218	220

Forrás: EU Regional Competitiveness Index.RCI. 2013

Látható, hogy még a Budapestet is magában foglaló KMR is rossz pozícióban van. Kivétel az innovációs szinttel kapcsolatos mutatók tekintetében elért 78. helyezés. De amint ezt a későbbiekben bemutatjuk, ha Pest megye adatait külön vizsgáljuk, akkor láthatjuk, hogy a KMR jobb helyezése minden esetben egyértelműen Budapestnek „köszönhető”.

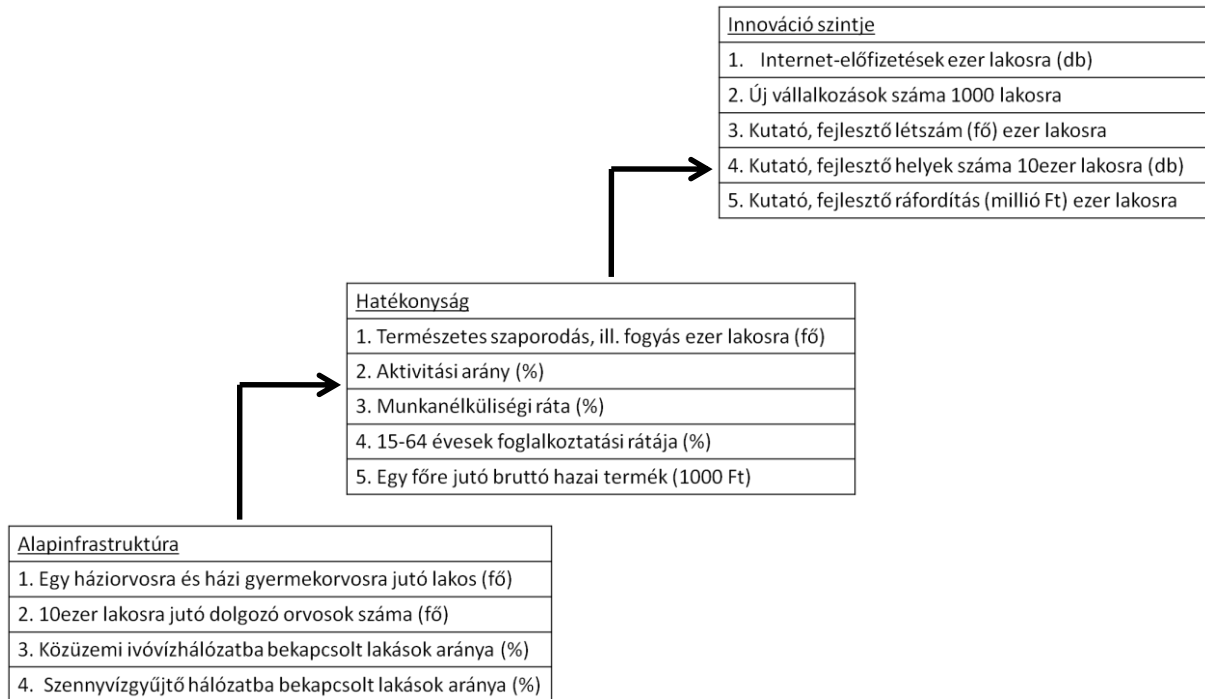
Természetesen nehéz szakmailag minden fontos szempontot figyelembe vevő, a regionális versenyképességet jól mérő mutatószámokat választani éppen azért, mert magát a regionális versenyképességet sem könnyű jól definiálni. Ráadásul regionális szinten nem is állnak rendelkezésre mindazok az adatok, amelyek a versenyképességi mutató értékének kiszámításához szükségesek lennének.

Az elméleti modell alkalmazása Pest megyére

Az EU-s regionális versenyképességi elemzésben használt 73 alapmutató többsége megyei szinten nem áll rendelkezésre. Továbbá bizonyítható, hogy ezen mutatók között több olyan is van, amely együtt mozog, azaz korreláció áll fenn közöttük. Ez lehetővé teszi a kompozit mutatóba bevont részmutatók számának csökkentését. Továbbá az EU-s elemzés általános szintű volt, így nem volt érzékeny arra, hogy mely területeken vannak esetleg sajátos problémák, amelyeket elemezni szükséges. Ez azt is jelenti, hogy miközben az EU-s tanulmány jelentős számú részmutatóval dolgozott, kimaradtak belőle olyan mutatók, amelyek Pest megye helyzetének elemzése szempontjából kihagyhatatlanok. Mindezeket figyelembe véve a Pest megye versenyképességi helyzetét leíró mutatókat a rendelkezésre álló adatok közül úgy választottuk ki, hogy egyrészt - amennyire lehet - követni tudjuk módszertanilag az EU-s regionális versenyképességi index számításánál figyelembe vett mutatókat, másrészt vegyük figyelembe a hazai, illetve megyei sajátosságokat, az ezekkel összefüggő, és fontosnak ítélt vizsgálandó területeket is, mint például a lakosság fogyasztását, amely egyértelműen rontja a gazdasági fejlődés és a versenyképesség javítás lehetőségeit is,

viszont az EU-s tanulmány ezt a mutatót nem vizsgálta. Mindent összevetve a regionális versenyképesség kompozit indexét 14 részmutatóból állítjuk össze az alábbi ábrán látható részterületek szerinti bontásban.

Pest megye versenyképességét vizsgáló versenyképességi index részmutatói

A modellben szereplő mutatókhoz szükséges adatokat a KSH rendszeresen közli, így a vizsgálatok a későbbiekben megismételhetők, az eredmények összehasonlíthatók lesznek. Ez azért is fontos, mert a 2014-2020-as tervezési időszakban célszerű lesz nyomon követni, hogy a rendelkezésre álló források elosztása hogyan hat majd Pest megye versenyképességére, és szükség szerint időben be kell avatkozni, ha a versenyképesség alakulásánál kedvezőtlen tendenciák rajzolódna ki.

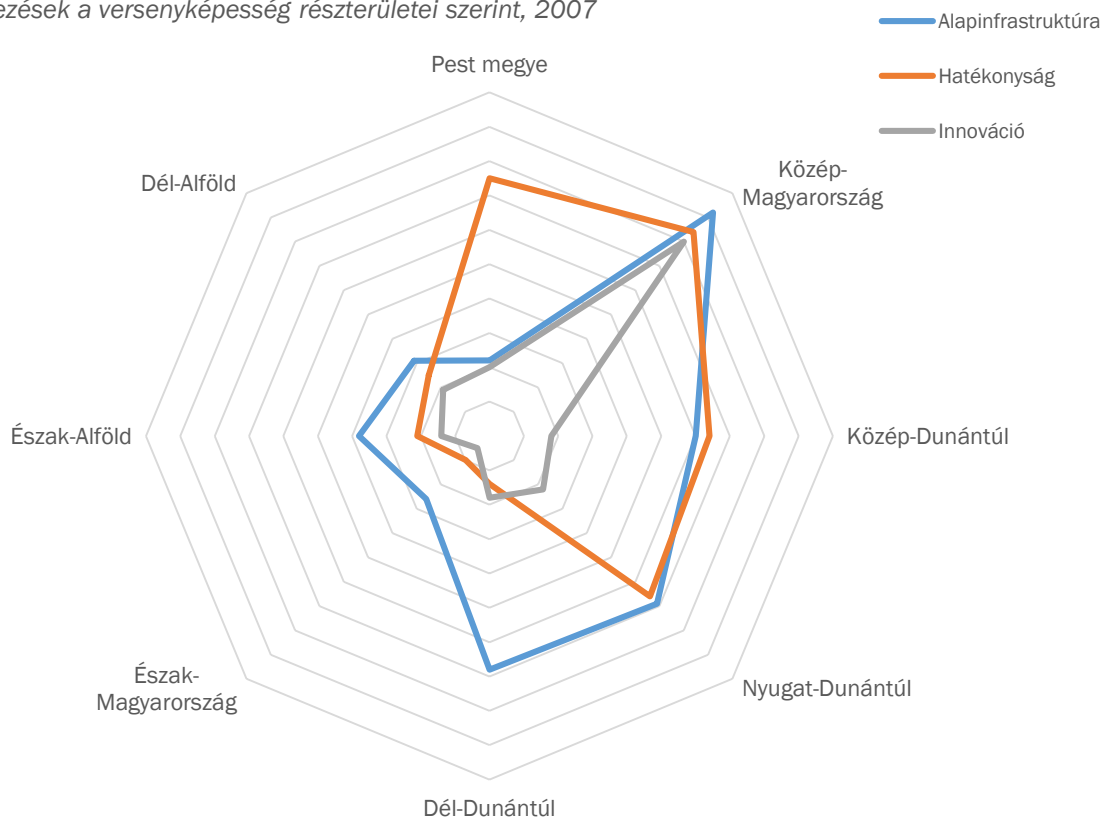
A modellben szereplő mutatóknak megfelelően a számításoknál az alábbi táblázatban látható adatokkal dolgoztunk. A vizsgálatba a régiókat vontuk be kiemelve Pest megyét azért, hogy Pest megye helyzetét a régiókéhoz hasonlíthassuk.

A versenyképességi kompozit index

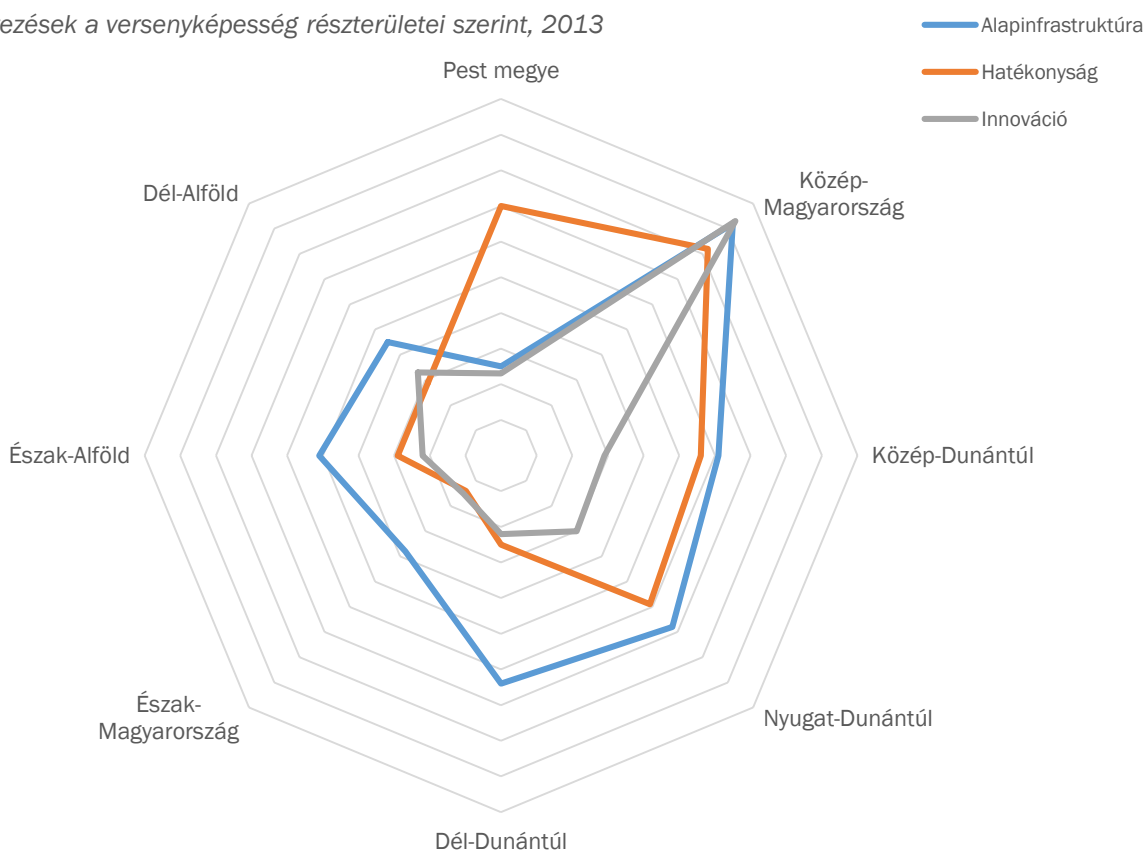
A korábbiakban összefoglalt három részterületre – alapinfrastruktúra, hatékonyság, innováció - külön-külön és az összes részmutatóra együtt is kiszámoltuk a versenyképességi kompozit indexet 2007-re és 2013-ra.

Az egyes részmutatók értéket és az egymáshoz hasonlított helyezéseket Pest megyére és a régiókra 2007-ben és 2013-ban az alábbi ábrákon láthatjuk.

Helyezések a versenyképesség részterületei szerint, 2007

Helyezések a versenyképesség részterületei szerint, 2013

Az ábrák azt mutatják, hogy az alpinfrastruktúra és az innováció tekintetében Pest megye pozíciója gyenge, és javulás sem történt 2007-ről 2013-ra. A KMR kiugró teljesítményét - ami elrejt a gyenge Pest megyei értékeket - Budapestnek „köszönheti”.

Alpinfrastruktúra tekintetében Pest megye helyezése, annak ellenére, hogy 2007-ről 2013-ra némi javulás következett be, mindkét vizsgált időszakban a legrosszabb. Hatékonysági mutatója 2007-ben és 2013-ban is a legjobb, bár 2013-ra némi romlás következett be. Innovációban viszont, a 2007-ről 2013-ra történt kisebb javulás nem kompenzálta a többi régió jelentősebb javulását.

Versenyképességi helyezések 2007, 2013

Terület	Rangsor							
	2007				2013			
	Alpinfra- struktúra	Hatékon- ság	Innováció	Verseny- képesség index	Alpinfra- struktúra	Hatékon- ság	Innováció	Verseny- képesség index
Pest megye	8	2	3	4	8	2	5	4
Közép- Magyarország	1	1	1	1	1	1	1	1
Közép- Dunántúl	4	4	6	3	4	4	4	3
Nyugat- Dunántúl	2	3	2	2	2	3	3	2
Dél-Dunántúl	3	7	5	5	3	7	6	5
Észak- Magyarország	7	8	8	8	7	8	8	8
Észak-Alföld	5	6	7	7	5	5	7	7
Dél-Alföld	6	5	4	6	6	6	2	6

A mérési eredményekből azt látjuk, hogy a KMR minden részmutató tekintetében az első helyen van 2007-ben és 2013-ban egyaránt. Pest megye mutatói azonban mindkét évben, lényegesen rosszabbak. A legrosszabb helyezést az alpinfrastruktúra tekintetében érte el, a legjobbat pedig a hatékonyság vonatkozásában. Az „innováció” részmutató tekintetében két hellyel csúszott le Pest megye. Ez elsősorban a kutatás-fejlesztésre jutó alacsonyabb ráfordításoknak köszönhető. A kutatás-fejlesztés területén való lemaradást már több adattal is bizonyítottuk, de ennek a lecsúszásnak az egyik okát a 2011. évi adatok tükrében még egy vizsgálat alapján is megvilágítjuk.

Végeredményben a versenyképességi index tekintetében Pest megye nem tudta javítani pozícióját 2007-ről 2013-ra. Ennek egyik oka éppen a K+F beruházások területén való lemaradása. De az is visszafogta a versenyképesség javítás esélyét, hogy nem sikerült pozícióját javítania az alpinfrastruktúra tekintetében, amely a házi orvos és házi gyermekorvos és az összes dolgozó orvosok lakossághoz viszonyított száma, valamint a vezetékes ivóvíz ellátásba és a szennyvízgyűjtő hálózatba bekapcsolt lakások aránya mutatókból épül fel.

A hatékonysági index a humán lehetőségeket méri. Ezen a területen – bár Pest megye jól áll – a többi területen jelentkező problémák miatt nem tudja ezt a lehetőséget igazán hatékonyan kihasználni.

Pest megye versenyképességének alakulásával kapcsolatban összességében a következőket mondhatjuk:

- Miközben a KMR, Budapestnek köszönhetően, minden mutató tekintetében mindkét évben az első helyen van, aközben Pest megye, mutatói többsége alapján, a középmezőnyben helyezkedik el.
- Az alapinfrastruktúrát leíró mutatók tekintetében Pest megye minden évben az utolsó helyen van a régiók között. Ennek oka az orvosi ellátottsághoz és a közüzemi szolgáltatásokhoz való hozzáférés területén való elmaradottsága. Mint korábban említettük, az orvosi ellátottsággal kapcsolatos mutatók esetén nem indokolt azt feltételezni, hogy Pest megye rossz adatait kompenzálják Budapest kiváló adatai, mivel Pest megye lakói a Budapesthez való közelség miatt, használhatják Budapest orvosi szolgáltatásait. Ez ugyanis maximum az agglomerációban lakók esetén elfogadható érvelés, de a távolabbi járások, falvak, kisvárosok esetén már nem állja meg a helyét.
- Pest megye esetén különösen nagy gond, hogy az innováció területén két helyet csúszott vissza 2007-ről 2013-ra, hiszen a Pest megyére kidolgozott „smart specializáció”, vagyis az „okos specializáció” program éppen azt tűzi ki célul, hogy Pest megye, lehetőség szerint, tudás-és innováció-alapú tevékenységeit bővítse, ezek segítségével javítsa versenyképességét. Viszont a 2007-2013-as időszak kedvezőtlen tendenciái miatt 2013-ra Pest megyét, az innovációs mutatók tekintetében, Nyugat-Dunántúl, Dél-Alföld, Dél-Dunántúl és Közép-Dunántúl is megelőzte.
- Pest megye a hatékonysági mutatók tekintetében ért el jó eredményt. Ez annak köszönhető, hogy a foglalkoztatási, munkanélküliségi, aktivitási és népességfogyási adatai általában jobbak, mint a vizsgált régióké. Azonban a lakosság jó foglalkoztatási adatai nem jelennek meg magas egy főre jutó bruttó hazai termék értékben. Ennek valószínű oka, hogy a rendelkezésre álló munkahelyek között jellemzőbb a kevésbé nagy hozzáadott értéket termelő munkahely, ahol a keresetek is alacsonyabbak. Ezt mutatják a korábban bemutatott átlagbér adatok is. De van összefüggés az alacsonyabb GDP és az innováció területén látható alacsonyabb szintű beruházások, a kevesebb K+F területen foglalkoztatott munkavállaló, illetve a rendelkezésre álló kutató-fejlesztő helyek száma között is. A K+F területen foglalkoztatottak magasabb átlagjövedelme ugyanis növeli az egy főre jutó bruttó hazai termék értéket is.

Pest megye versenyképességének javításához ezért beruházásokra lenne szükség az alapinfrastruktúra és az innováció területén.

Ehhez többletforrásokra lenne szükség, vagyis arra, hogy Pest megye – mint önálló régió – jelenlegi fejlettségi szintbeli lemaradását ledolgozhassa, és ezzel növelhesse versenyképességét.

Versenyképességi pozíciók alakulása 2007, 2013

A versenyképesség átfogó indexét tekintve, megelőzi Pest megyét Nyugat-és Közép-Dunántúl mindkét vizsgált időpontban. A Pest megye és Közép-Magyarország helyezése közötti három pozíció különbség világosan mutatja, hogy Pest megye a KMR részeként szerepel a különböző támogatások megítélésénél rendkívül előnytelen Pest megye számára, mivel elrejti Pest megye versenyképességi problémáit.

Kapcsolattartó a témában:

dr. Popovics Gábor
 irodavezető
 Elnöki és Területfejlesztési Iroda
 Tel.: 06-1-233-6808; Fax: 06-1-233-6884
 Mobil: 06-20-262-42-01
 Email: popovics.gabor@pestmegye.hu